

Тъгата за поета

Изминаха се 15 години, откакъ перото на починаяния поетъ вече не работи. То е прибрано, изтрито и сложено върху хубава мастилница въ музея, който се намира въ неговата къща въ София, на улица съ същото име № 10. Всъки посетител на София, щомъ пожелае, може да иде и да го види. Въ шкафовете той ще види и друго — томове, стихотворения, разкази, романы — всички написани отъ него работи, които никога и на никого не омръзватъ. Тъ се четатъ, разказватъ, декламиратъ по утра и вечери, по градини и театри, по празници и народни тържества, по тлаки и седѣнки, по веселби и сборове.

Колкото повече време изтича отъ смъртта на Ивана Вазовъ, толкова той остава за насъ по-милъ, по-свиденъ, по-желанъ. Ние търсимъ неговите произведения не само да се насладимъ отъ тѣхъ, но и да се поучимъ, да се окуражимъ и наследчимъ. Следъ съчиненията му ние търсимъ гроба му. Колчемъ просвѣтенъ българинъ мине покрай църквата св. София, той неволно се заглежда въ градинката предъ олтара. Тамъ вижда кръстъ, съ сребърна багра, бѣлъ голѣмъ фенеръ съ горящо въ него кандило. Предъ тѣхъ стои гробъ, обрасълъ съ най-разнообразни живи и красни цвѣти, а задъ кръста се издига голѣмъ камъкъ, снетъ отъ Витоша, недѣланъ отъ рѣка, но окрѣженъ отъ витошките вѣтрове и вѣковни дъждове. Самъ великиятъ писателъ така е поръчалъ: „Кога умра, надъ гроба ми да се сложи само прости камъкъ. Природата, която съмъ обичалъ, сама ще се погрижи да го облѣче съ зеленина и цвѣти“.

И така е станало.

Хиляди хора, ученици отъ цѣла България, млади и стари, дошли въ София, чужденци отъ разни държави, непрекъснато презъ годината се низъкатъ покрай вѣчното жилище на незабравимия поетъ, внимателно гледатъ съ благоговение и смирено, излеко шепнатъ: „Гробътъ